

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

สิทธิและโอกาสของคนจนให้การศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ข้อ คือ

1. เพื่อเปรียบเทียบโอกาสของคนจนในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและภายหลังอยู่ในกำกับของรัฐ
2. เพื่อเปรียบเทียบสิทธิของคนจนในระหว่างการศึกษาในระดับอุดมศึกษาก่อนและภายหลังที่มหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการ
3. เพื่อศึกษาผลกระทบการปรับตัวของนักศึกษาจากจนที่มีต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
4. เพื่อศึกษามาตรการนโยบายที่จะสนับสนุนสิทธิและโอกาสของคนจนในการศึกษาภายใต้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ข้อค้นพบจากการศึกษาสามารถสรุปเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

1. โอกาสการเข้าเรียนได้ของนักศึกษาจากจน การออกนอกระบบราชการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่มีผลต่อโอกาสเข้าเรียนมหาวิทยาลัยของคนจนแต่อย่างใด สาเหตุที่การออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีไม่มีผลต่อโอกาสเข้าเรียนของคนจนเนื่องจากมหาวิทยาลัยยังไม่มีมาตรการช่วยเหลือคนจน อย่างเป็นรูปธรรม โดยพบว่า โอกาสที่จะได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี หรือ “บางมด” ของนักศึกษาจากจนระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 จนถึงปี พ.ศ. 2544 มีแนวโน้มไม่แน่นอน (Fluctuation) และเมื่อพิจารณาสัดส่วนระหว่างช่วง (พ.ศ.2538 – 2540) ที่เป็นมหาวิทยาลัยในระบบ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี) และช่วงที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (พ.ศ.2542 – 2544) พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน คือ คิดเฉลี่ยเท่ากับ 48.7%และ 49% ตามลำดับ

โอกาสการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาจากจนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในช่วงก่อนมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ(พ.ศ.2539 – พ.ศ. 2544) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงมหาวิทยาลัยอยู่ในระบบ (พ.ศ.2538 – 2540) แต่ภายหลังออกนอกระบบแล้ว

(พ.ศ.2545) กลับมีแนวโน้มลดลง แนวโน้มการจบของนักศึกษาอาจจนเป็นผลมาจากการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่นักศึกษายาจจนได้รับผลกระทบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำเป็นปัจจัยเสริมด้วย

2. การให้ทุนการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่มีมาตรการนโยบายที่ชัดเจน สำหรับนักศึกษายาจจน มีแต่การให้ทุนการศึกษากับนักศึกษาที่มีความสามารถมากกว่าที่จะให้กับนักศึกษาที่มีความยากจน และทุนที่นักศึกษารับได้นั้นจะเป็นเงินใช้จ่ายรายเดือนที่ลดลงภายหลังมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ เนื่องจากจำนวนคนขอทุนมีมากขึ้น ประกอบกับเงินที่รัฐบาลสนับสนุนได้น้อยลง และทุนมหาวิทยาลัยได้ตัดทุนให้เปล่าลดลงด้วย

งบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรให้กับกองทุนกู้ยืมสำหรับนักศึกษาในช่วงก่อนออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คือ พ.ศ. 2538 – 2544 นั้นมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น 3% และ 6% ตามลำดับ ในขณะที่เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบแล้ว (พ.ศ.2542 – 2544) กลับมีสัดส่วนเพิ่มเพียง 1% และ 0 % ตามลำดับ

จำนวนเงินทุนฉุกเฉินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีแนวโน้มลดลง โดยในช่วงก่อนออกนอกระบบ (พ.ศ.2538 – 2540) มีอัตราเพิ่มขึ้น 58% และในช่วงออกนอกระบบ (พ.ศ.2542 – 2544) มีอัตราลดลง 54.75 %

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า เมื่อออกนอกระบบแล้ว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีไม่ได้จัดสรรทุน ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเลย

สวัสดิการและงานบริการนักศึกษาเปลี่ยนจากการช่วยเหลือนักศึกษามาเป็นการทำธุรกิจกับนักศึกษา เห็นได้จากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น หลังออกนอกระบบแล้วนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ต้องเสียค่าใช้จ่ายอัตราค่าหอพักภาคการศึกษาละ 4,000 บาทค่าประกันของเสียหาย 3,000 บาทค่าซักผ้าปูที่นอนปลอกหมอน ภาคการศึกษาละ 360 บาทรวมเป็นเงินที่ชำระครั้งแรก 7,360 บาท

ในทางปฏิบัติมหาวิทยาลัยเก็บค่าใช้จ่ายมากกว่าที่กำหนดไว้ ค่าผ้าปูที่นอนซึ่งมหาวิทยาลัยบังคับให้ซื้อเป็นเงิน 400 บาทต่อชิ้น และค่ากุญแจ 100 บาท รวมถึงยังเก็บค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นจากหน่วยละ 2.50 บาทเป็น 5 บาท นอกเหนือจากเดือน มี.ค. – ต.ค.(ช่วงปิดหอ)นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องจ่ายค่าน้ำ 65 บาท ส่วนนักศึกษาโครงการพิเศษจ่ายค่าน้ำ 150 บาท

เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบการจัดการเกี่ยวกับเงินอัตราค่าหอพักต้องเหมาจ่ายทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 7,360 บาท ซึ่งแต่เดิมมีการผ่อนชำระได้เป็นงวด เป็นรายเดือน

นอกจากนี้ก่อนมหาวิทยาลัยออกนอกระบบนี้นักศึกษาสามารถพักอาศัยอยู่ที่หอพักในช่วงปิดเทอมที่ 1 คือเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ภายหลังจากมหาวิทยาลัยออกนอกระบบได้ 3 ปี ทางมหาวิทยาลัยได้เก็บค่าใช้จ่ายวันละ 50 บาท ก็ต้องเสียอัตราค่าหอพักในกรณีภาคฤดูร้อนจะคิดค่าหอพักเทอมละ 1,090 บาท ต้องพักห้องละ 4 คน ช่วงเดือน มี.ค. – ต. ค. (ช่วงปิดหอ)

นอกจากนี้ในกรณีชั้น 11ของหอพักชาย และชั้น 10 ของหอพักหญิง ทางมหาวิทยาลัยได้เปิดให้สำหรับแขกภายนอกเข้ามาอาศัยพักค้างคืน โดยเสียค่าใช้จ่ายคืนละ 150 บาทต่อคน

ส่วนค่าไฟฟ้า จะคิดตามจำนวนที่นักศึกษาใช้แต่ละห้อง ในอัตราหน่วยละ 2.50 บาท และค่าโทรศัพท์ จะคิดตามจำนวนที่ใช้ภายในเวลา 10 นาที ครั้งละ 5 บาท แต่ถ้าโทรไปต่างจังหวัดคิดตามองค์การโทรศัพท์รวมค่าบำรุงคู่สาย ครั้งละ 2 บาท

อัตราค่าหอพักมหาวิทยาลัยภายหลังจากออกนอกระบบพบว่า แพงกว่าหอพักเอกชน เนื่องจากมหาวิทยาลัยต้องเลี้ยงตนเอง ซึ่งยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบแล้วมีผลต่อสวัสดิการและงานบริการนักศึกษาด้านอื่น ๆ การคิดค่าจองรถ ค่าเช่าหอพักสถานที่ การลงทะเบียนทางระบบ Internet กรณีเกิดความผิดพลาดแล้วนักศึกษาไม่สามารถถอนเงินคืนภายหลังได้

3. ผลกระทบค่าเล่าเรียนที่สูงขึ้นเป็นผลกระทบที่สำคัญ การขึ้นค่าเล่าเรียนทางการศึกษาเมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบมีผลต่อการขึ้นค่าเล่าเรียน เนื่องจากการขึ้นค่าเล่าเรียนไม่ได้ขึ้นตามภาวะเงินเฟ้อ แต่ขึ้นตามเงินรายได้ ที่รัฐบาลให้เป็นเงินอุดหนุน (Block Grant) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตามดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ค่าหน่วยกิตในปี พ.ศ.2546 ควรเป็นแค่ 123 บาท หรือ 117 บาทไม่ถึง 300 บาท และค่าบำรุงการศึกษาควรเป็นแค่ 2,647 บาท หรือ 2,590 บาทไม่ถึง 8,000 บาท

จากการค่าเล่าเรียนที่สูงขึ้นจะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามอัตราเงินเฟ้อดังที่ผู้บริหารกล่าวแต่อย่างใด จึงทำให้การปรับตัวกรณีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นนักศึกษายากจนโดยการหางานทำมากขึ้น เช่นการหางานพิเศษทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และต้องอยู่อย่างประหยัดมัธยัสถ์ ซึ่งจำเป็นต้องกู้เงินยืมฉุกเฉิน และแย่งกันทำงานในรูปแบบของทุนจ้างงาน

บทบาทของประชาคมในมหาวิทยาลัย การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีนั้น สภาคณาจารย์ถูกลดบทบาท หน้าที่ลงไปมาก ด้านงบประมาณที่จะนำมาบริหารกิจการภายในถูกตัด และของบประมาณได้ลำบากมากขึ้น

นอกจากนี้สภาข้าราชการไม่มีอีกต่อไปแล้ว พระราชบัญญัติได้ถูกตัดออกเหลือแต่เพียงสภาอาจารย์และพนักงาน ยังพบอีกว่า กรรมการสภาอาจารย์และพนักงานจะต้องเป็นพนักงานทั้งหมด

ความแตกต่างที่สำคัญของสภาอาจารย์ ก่อนและภายหลังที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ก็คือ การตัดสินใจของข้าราชการทั้ง ๆ ที่มหาวิทยาลัยอ้างว่า เป็น “ระบบคู่ขนาน” และมีข้าราชการ ถึง 47 % ดังจะเห็นได้จากการที่สภาอาจารย์ถูกลดลงลง ข้าราชการไม่มีสิทธิในการเป็นกรรมการของสภาอาจารย์ได้ นอกเหนือจากไม่มีสิทธิที่จะเข้าทำหน้าที่บริหารได้ภายในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เช่น ไม่สามารถเป็นหัวหน้าภาควิชาได้

นอกจากนี้ภายหลังจากที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีออกนอกระบบ จะพบว่าองค์กรนักศึกษา และสถานศึกษา มีบทบาทลดลง

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยและข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถนำไปสู่ประเด็นการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ทินพันธ์ นาคะตะ (2546) พบว่า เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกระบบมหาวิทยาลัยจะสามารถช่วยเหลือคนจนได้มากขึ้น แต่จากการศึกษาในกรณีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีพบว่า ไม่ได้มีแผนงานช่วยเหลือนักศึกษาจนเลย นอกจากนี้ ทินพันธ์ ยังเห็นว่า มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะมีประสิทธิภาพทางวิชาการมากกว่าที่เป็นส่วนราชการ แต่จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า เมื่อออกนอกระบบประสิทธิภาพทางวิชาการยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ และบทบาทของประชาคม โดยใช้ระบบประเมินให้ออกได้ง่าย

ทินพันธ์ ยังเห็นว่า เกี่ยวกับทุนการศึกษานั้นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะเปลี่ยนแปลงการให้ทุนดีขึ้น แต่จากการศึกษาในกรณีนี้ พบว่าระบบทุนการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ

ในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น ทินพันธ์ เห็นว่าเมื่อมหาวิทยาลัยนอกระบบแล้วบุคลากรจะมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น เนื่องจากจะไม่มีผู้บริหารที่มีแนวคิดแบบราชการมาบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แต่จากการศึกษาในกรณีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบสถานการณ์ที่แตกต่างจากความคิดของ ทินพันธ์ หลายประการ คือ

- ในเรื่องการมีส่วนร่วมของสภาอาจารย์และพนักงานนั้นองค์กรตัวแทนก็ยังเป็นแค่สภาที่ปรึกษาอธิการบดีเหมือนเดิม แต่สภาอาจารย์และพนักงานกลับมีบทบาท การสรรหาคนบด หัวหน้าภาควิชา ลดลง

- องค์การนักศึกษามีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยลดลง เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับ สร้างเงื่อนไขให้นักศึกษาต้องเร่งรัดกับการเรียนจบเพื่อทำตัวเองให้หลุดพ้นจากสภาพที่ค่าเล่าเรียนสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่มีอนาคต

- ส่วนการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยนั้น พบว่า ถึงแม้จะมีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจกลับลดลง

ในเรื่องความเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคลนั้นงานของ ทินพันธุ์ และ กฤษณพงศ์ พบว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะมีการจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักของผลงาน ประสิทธิภาพ คุณวุฒิ และตำแหน่งทางวิชาการ ดังนั้นการได้รับผลตอบแทนมากขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการทำงาน และประสิทธิภาพของระบบ กล่าวโดยสรุป ค่าตอบแทนในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะได้สูงตามเหตุผลดังกล่าว แต่จากการศึกษาพบว่า ในกรณีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเองมีเสียงร้องทุกข์ถึงความไม่เป็นธรรมในการขึ้นเงินเดือนระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน กล่าวคือ ผู้บริหารจะขึ้นถึง 6 – 10 % ของเงินเดือน ในขณะที่พนักงาน ขึ้นไม่ถึง 5% ของเงินเดือน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เพื่อแก้ปัญหาอำนาจที่เบ็ดเสร็จของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นหลักประกันในการทำงานทางวิชาการรวมถึงภาระกิจทางสังคมของนักวิชาการ ควรมีการตั้ง สหภาพแรงงาน เนื่องจากเป็นองค์กรที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ โดยตรงในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ในขณะเดียวกัน สหภาพแรงงานก็จะกระทำให้อาจารย์มีบทบาทด้านอำนาจกับผู้บริหาร ภายใต้วัตถุประสงค์ของ สหภาพในการรักษาผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม

การที่อาจารย์มีสหภาพไม่ใช่เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ เพราะในโลกตะวันตก แม้แต่มหาวิทยาลัยของรัฐ เช่น Jame Crook ในประเทศออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยในเยอรมัน มหาวิทยาลัยในอเมริกา และอังกฤษโดยทั่วไปอาจารย์ก็สามารถตั้งสหภาพได้ (สัมภาษณ์ ใจ อึ้งภากรณ์, 3 พ.ค.2546; ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2 พ.ค.2546; พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 23 เม.ย.2546)

2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับยังไม่มี มาตรการนโยบายที่จะจัดระบบกองทุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากกว่ามหาวิทยาลัยในระบบเลย

ดังนั้นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐควรมีการวางแผนจัดสรรให้ทุนมากขึ้นในแต่ละปี เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่าย เงินรายได้ ที่จัดสรรให้กับกองทุน

3. จากการศึกษพบว่า การขึ้นค่าเล่าเรียนไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่ได้กล่าวอ้างไว้ คือ ไม่ได้ขึ้นตามเงินเพื่อแต่ขึ้นตามสถานการณ์ของการบริหาร และเป็นการขึ้นค่าเล่าเรียนโดยไม่แยกแยะตามฐานะของนักศึกษา ในกรณีนี้พบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีนักศึกษาฐานะยากจนถึง 49% และมีนักศึกษาฐานะดี 51% ดังนั้นควรมีการขึ้นค่าเล่าเรียนตามสถานการณ์ของเศรษฐกิจ และการขึ้นควรเป็นอัตราก้าวหน้าเป็นสัดส่วนตามฐานะของผู้ปกครอง

4. จากการศึกษพบว่า การใช้วิธีการทางธุรกิจมาจัดการสวัสดิการของนักศึกษานั้น ส่งผลให้นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายทางการศึกษามากขึ้น ดังนั้นควรจะเพิ่มคุณภาพของการจัดสวัสดิการให้มากขึ้น ได้แก่ หอพักควรมีอัตราค่าหอพักที่ต่ำกว่า 4,360 บาทต่อภาคการศึกษา และมีแหล่งหาความรู้เพิ่ม เช่น ระบบ Internet ฯลฯ ให้มากขึ้น โดยเป็นสวัสดิการที่ไม่หวังผลกำไร การลงทะเบียนทาง Internet ที่ผิดพลาดจากมหาวิทยาลัย ซึ่งทราบแหล่งการเงินของนักศึกษาจากเลขที่บัญชี ควรจ่ายเงินผ่านเลขที่บัญชีของนักศึกษาแต่ละรายได้ โดยการเขียนโปรแกรมให้รัดกุม หรือสามารถแก้ไขโปรแกรมใหม่ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เนื่องจาก กลุณพงษ์, (2546) อ้างว่า มหาวิทยาลัยในกำกับจะไม่มีภารกิจในการประเมินเพราะ มหาวิทยาลัยจะถูกตรวจสอบจากสังคมภายนอกมากขึ้น และมหาวิทยาลัยจะมีการวางระบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่เป็นหลักประกันว่าพนักงานในระบบมหาวิทยาลัยในกำกับจะสามารถอยู่ได้และพัฒนาต่อไปด้วยความสามารถของตนเอง ตามระบบคุณธรรม (merit system) แต่จากการศึกษาพบว่า การบริหารมหาวิทยาลัยในกรณีที่ศึกษา ยังไม่ได้เป็นไปตามระบบธรรมาภิบาลมากกว่ามหาวิทยาลัยในส่วนราชการ เช่น ยังพบปัญหาความไม่โปร่งใสเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากผู้บริหารมีอำนาจมากเกินไป กล่าวคือกรณีข้าราชการท่านหนึ่งไม่ผ่านการประเมินเป็นพนักงาน จากการศึกษพบว่า การไม่ผ่านการประเมินนั้นเป็นเรื่องของความขัดแย้งในการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ จำนวนถึง 20 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินกู้จากธนาคารโลก (World Bank) เนื่องจากข้าราชการดังกล่าวในฐานะกรรมการ การจัดซื้อไม่ยอมลงลายมือชื่อมอบอำนาจในช่วงแรก ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับหัวหน้าภาค และถูกกล่าวหาว่า ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงขาดประสิทธิภาพในการทำงานที่เป็นผู้บริหาร

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของความคล่องตัวของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ฤกษ์พงศ์ กีระติกร,(2546) เสนอว่า ความคล่องตัวในการบริหารจัดการจะมีมากขึ้นในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ แต่จากการศึกษาพบว่า ความคล่องตัวเมื่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีออกนอกระบบ มีมากขึ้นจริง เช่น ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างคอมพิวเตอร์ หรือการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ แต่ความคล่องตัวดังกล่าวที่เกิดขึ้นนั้น จะต้องแลกมาด้วย (Trade off) การมีอำนาจมากเกินไปของผู้บริหารจนไม่ได้รับการตรวจสอบ และบทบาทของประชาคมในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต้องลดลงไปด้วย

3. มหาวิทยาลัยสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ควรมีการศึกษาเรื่องสิทธิและโอกาสของคนจนในการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยเปรียบเทียบโอกาสของคนจนในการเข้าเรียนได้ โอกาสการจบการศึกษาตามหลักสูตรของคนจน เปรียบเทียบสิทธิเรื่องทุนการศึกษา สวัสดิการต่าง ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับ ตลอดจนการปรับตัวของคนจนที่ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น ศึกษาผลกระทบค่าเล่าเรียนที่เพิ่มขึ้น และบทบาทของประชาคมในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

4. เปรียบเทียบกับก่อนและภายหลังออกนอกระบบ กรณีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยประเมินผลเกี่ยวกับคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการ

5. ศึกษาเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในต่างประเทศ กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เช่น ประเทศอังกฤษ เป็นต้น